

MEMO (ter informatie)

Onderwerp	VTH- gerelateerde strategieën
Datum	16 december 2025
Datum advies	11 december 2025
Afdeling	OWO-VTH
Steller / van	S.Veenema
Bijlagen	2

Inleiding

Met de komst van de Omgevingswet is het VTH-domein vernieuwd en geharmoniseerd. Drie belangrijke strategieën spelen hierin een centrale rol: De landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO), de Uitvoerings- & handhavingsstrategie Fryslân 2025-2028 (UHF) en de Uitvoerings- & handhavingsstrategie 2026-2030 OWO VTH (UHS). Deze instrumenten zijn elk zelfstandig, met een eigen schaal, doel en verantwoordelijke portefeuillehouder. Toch vullen ze elkaar aan waar mogelijk. Samen zorgen ze voor een samenhangend stelsel dat uitvoering en handhaving versterkt en uniformiteit bevordert.

Landelijke handhavingsstrategie Omgevingsrecht (Landelijk)

De LHSO is een landelijk uniforme handhavingsstrategie die door alle bestuursorganen, omgevingsdiensten en opsporingspartners wordt toegepast. Zij vervangt de oude landelijke LHS uit 2018 en is aangepast aan de Omgevingswet. De LHSO bevat een interventiematrix en richtlijnen voor proportioneel en consistent optreden, zowel bestuursrechtelijk als strafrechtelijk. Dit instrument is zelfstandig, maar vormt de basis voor handhavingsbesluiten op provinciaal en gemeentelijk niveau. Het zorgt voor een gelijk speelveld en voorkomt willekeur in handhaving. De omzetting van LHS naar LHSO is met name een technische omzetting/actualisatie naar Omgevingswet terminologie. Daarnaast kan ook de bestuurlijke boete breder worden ingezet.

Uitvoerings- & handhavingsstrategie Fryslân 2025-2028 (Regionaal)

De provinciale U&H-strategie is een meerjarig beleidsdocument waarin de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling FUMO haar visie en prioriteiten voor VTH-taken gezamenlijk vastleggen. Het richt zich op strategische keuzes, risicogerichte prioritering en samenwerking met uitvoerende partners zoals omgevingsdiensten. Voorheen werd dit vastgelegd in provincie brede VTH-beleidsplannen, maar onder de Omgevingswet is dit vernieuwd en meer integraal geworden. De strategie wordt jaarlijks vertaald naar een uitvoeringsprogramma van de FUMO.

In de UHF 2025-2028 zijn een aantal nieuwe elementen opgenomen ten opzichte van het vorige VTH-beleid Fryslân, waarvan de belangrijkste hieronder kort benoemd worden:

- Heldere gezamenlijke ambitie van gemeenten en provincie
- Introductie van de domeinenbenadering
- Herziening van de strategische en operationele doelstellingen (in lijn met de Omgevingsvisies van de deelnemers) waarbij onder meer de thema's gezondheid en energie duidelijker plek hebben gekregen)
- Aandacht voor outcome-gericht werken (aandacht voor effecten van inzet)
- De risico-analyse wijzigt niet, maar de methode is duidelijker beschreven
- Expliciete passage over de mogelijkheid om, indien hier aanleiding voor is, flexibel om te gaan met reguliere toezichtsbezoeken (controles) ten gunste van andersoortige toezichtsgelateerde of preventieve werkzaamheden
- Een meer nadrukkelijke plaats voor preventie (preventiestrategie);

-
- De Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO) wordt gevolgd;
 - Gehoorgave aan het verzoek vanuit de deelnemers om in de uitvoerings- en handhavingsstrategie de integraliteit van toezichtscontroles een plaats te geven.

Uitvoerings- & handhavingsstrategie 2026-2030 OWO VTH (Lokaal)

Gemeenten, zoals de OWO-gemeenten, hebben hun eigen U&H-strategie voor de VTH-afdeling. Deze strategie geeft invulling aan lokale ambities en risico's en bevat onderdelen zoals vergunningverlening, toezicht, handhaving, sancties en gedoogbeleid. Voorheen spraken we over gemeentelijke VTH-beleidsplannen, maar ook hier is de aanpak vernieuwd en risicogericht. De gemeentelijke strategie is zelfstandig, maar sluit aan op provinciale kaders en maakt gebruik van landelijke richtlijnen zoals de LHSO. Zo ontstaat een verticale samenhang: lokaal maatwerk binnen landelijke en provinciale randvoorwaarden. Ook deze strategie wordt jaarlijks vertaald naar een uitvoeringsprogramma voor de afdeling OWO-VTH. Deze UHS is onlangs door de OWO-directie goed gekeurd en wordt in januari voorgelegd aan de bestuurders in de portefeuillehouderoverleggen.